

Bedömningsutlåtande

+One

Oktober 2019

Innehåll

- Bakgrund
- Sammanfattning, uppdrag och process
- Bedömningar

Bakgrund

Svenska Mässan stiftelse har i samarbete med Göteborgs Stad och Sveriges Arkitekter bjudit in till ett parallellt uppdrag om gestaltning av mötesanläggningen Svenska Mässan i hörnet mot Korsvägen. Projektet, benämnt +One, innehåller; en uppgraderad huvudentré, ett fjärde hotelltorn synligt över staden, nya kontorsytor, ytor för mat och dryck med mera.

Under prekvalificeringsprocessen valdes fem team ut varav fyra deltog i det parallella uppdraget under första hälften av 2019:

- Tham & Videgård Arkitekter
- Schmidt Hammer Lassen Architects
- White Arkitekter
- Wingårdh Arkitektkontor AB
- OMA, Rotterdam (deltog ej)

Sammanfattning av målsättningen för uppdraget

Fem arkitektteam fick i uppdrag att visa hur +One kan bidra till att föra Svenska Mässan närmare positionen Europas mest attraktiva mötesplats genom att erbjuda den bästa helhetsupplevelsen. I det parallella uppdraget fick alla team samma uppgift att definiera byggnadsvolymer, publika mötesplatser, samband, materialanslag och identitet inför den fortsatta utvecklingen av projektet.

Svenska Mässans målsättningar med +One är:

- Att skapa en öppen, spännande och stimulerande miljö där matupplevelser blandas med kultur och evenemang, parallellt med möten och mässor runt om i hela anläggningen.
- Att tydligare koppla ihop Svenska Mässan med staden genom ny utformning av stadsrummet mot Korsvägen.
- Att förstärka kopplingarna så att Svenska Mässan blir en mer öppen och tillgänglig del av stadsrummet.
- Att utnyttja den fantastiska potential som finns i det kommunikationsnära och centrala läget genom en expansion på höjden.
- Att skapa ett projekt med god genomförbarhet, goda ekonomiska förutsättningar och med en hög grad av hållbarhet.

Svenska mässans förhoppning är att projektet +One kan vara färdigt att tas i bruk år 2025.

Uppdragets avgränsning

Uppdraget har inneburit gestaltning av:

- Stadsrummet i hörnet mot Korsvägen med Ny entré mot Korsvägen i flera plan
- Nytt högt hus med en unik, attraktiv avslutning, med spektakulära toppvåningar med fokus på mat, dryck och upplevelser
- Ny terrass mot Korsvägen och längs del av Skånegatan
- Uppgradering av Mässans fasad mot Skånegatan
- Entréhall, hotellreception, ytor för mat & dryck
- Kontor, hotellvåningar

Bedömningskriterier

- Stadsbyggnadsmässiga och arkitektoniska kvaliteter
- Funktion och organisation
- Hållbarhet utifrån ekonomi, förvaltning, miljö och sociala aspekter
- Genomförbarhet och ekonomi
- Utvecklingsbarhet

Bedömningsgrupp

Förslagen har bedömts och utvärderats av representanter från Svenska Mässan, Göteborgs stad och Sveriges Arkitekter. Bedömningsgruppen består av:

- Roger Holtback, styrelseordförande, Svenska Mässan Stiftelse
- Christel Armstrong Darvik, styrelseledamot, Svenska Mässan Stiftelse
- Carin Kindbom, vd och koncernchef, Svenska Mässan Gothia Towers
- Joachim Hult, fastighetsdirektör, Svenska Mässan Gothia Towers
- Olof Hallberg, sakkunnig arkitekt, ABAKO Arkitektkontor AB
- Björn Siesjö, stadsarkitekt, Göteborgs Stad
- Simon Wallqvist, planarkitekt, Göteborgs Stad
- Karolina Keyzer, arkitekt, tidigare stadsarkitekt i Stockholm, sakkunnig stadsbyggnad, OKK+ AB
- Stina Malm, arkitekt, Johannes Norlander Arkitektur AB

Ytterligare sakkunniga och referensgrupper inom Svenska Mässan Gothia Towers har rådförats under processens gång. Stadsbyggnadskontoret har under bedömningsarbetet informerats om förslagen. Bedömningsgruppens sekreterare har varit arkitekt SAR/MSA Sandra van Rooij Edfelt, Sveriges Arkitekter.

Bedömningsprocessen

Bedömningsgruppens arbete har, som brukligt vid parallella uppdrag, skett i etapper och har under arbetets gång genomgått ett antal faser:

- Utskick av program till utvalda arkitekter under vecka 3, 2019 varefter ett gemensamt startmöte med platsbesök under vecka 4
- Individuella delredovisningar vecka 14 och individuella slutredovisningar under vecka 21 och 22
- Inläsning och successivt ökande förståelse av förslagen, varvat med flera gallringar av förslagen utifrån redovisade kriterier

Bedömningsgruppen har under bedömningstiden, utöver individuellt arbete för inläsning av de fyra förslagen, haft totalt fem heldagsmöten för gemensamt bedömningsarbete. Programmet har tagits fram i samråd med Göteborgs stad och Sveriges Arkitekter.

Generella slutsatser av det parallella uppdraget

Det parallella uppdraget har i sin helhet varit en ovärderlig kunskapsprocess där framstående arkitektteam bidragit med avancerat arbete och utredningar långt över förväntan. Processen har präglats av professionalism, lyhördhet och generositet där förståelsen av alla förslag fördjupat och bidragit till kunskap kring framtida möjligheter för Svenska Mässans utveckling.

Bedömningsgruppens rekommendation

Trots utmaningen att välja ett av förslagen kan bedömningsgruppen samstämmt rekommendera team Tham & Videgård Arkitekters förslag Veranda till vidare bearbetning inför genomförande med Svenska Mässan och som utgångspunkt för vidare planprocess i samarbete med Göteborgs Stad. Förslaget har fångat Svenska Mässans själ och kärlek till Göteborg som festlig mötesplats. Bedömningsgruppen delar teamets stadsbyggnadsanalys som beskriver mötet mellan staden och tornet i en skala som stämmer med Göteborg. Veranda blir som helhet ett nytt gränssnitt mellan staden och mötesplatsen, och ett tydligt landmärke i staden. Förslaget uppvisar bäst måluppfyllelse avseende arkitektonisk gestaltning, flödeshantering och utblick mot staden. Förslaget ställer samtidigt stora krav på närvaro och ökar därmed förväntan på Svenska Mässans aktivitet i stadsrummet.

Bedömningar

- Tham & Videgård Arkitekter
- Schmidt Hammer Lassen Architects
- White Arkitekter
- Wingårdh Arkitektkontor AB
- OMA, Rotterdam (deltog ej)

Tham & Videgård Arkitekter

Övergripande kommentarer:

Förslaget är elegant och väl genomarbetat. Svenska Mässan får med förslaget den tydligt identitetsskapande mötesplats man önskat. Korsvägen som idag upplevs som en genomfart och trafikplats kompletteras med ett nytt stadshörn där besökare och förbipasserande kan stanna upp och mötas. Entréplatsen utvecklas till själva gränssnittet mellan staden och Svenska Mässan och blir en identitetsskapande plats i sig.

Förslagets tredelade komposition utgörs av verandan som relaterar till stenstaden, tornet vars form samspelar med staden och kronan, som i sig blir en tydlig signal och attraktiv målpunkt. De nedre våningarnas koppling till stenstadens skala förtydligar omgivande stadsrum. Markplanet har ett öppet, festligt och modernt uttryck genom en kolonnad av utvändiga, tunna vita pelare som håller samman byggnadens rymliga terrasser. Med sitt verandamotiv skapas flödande kopplingar mellan in- och utsida.

Arkitekturens uttryck påminner både om 1920- och 30-talets industriutställningar med vimplar och feststämning och om modern japansk arkitektur med sin lätta skirhet. Byggnaden speglar väl Svenska Mässans identitet, historia och framtidsoptimism då den lyfter fram och ger plats för innehåll och aktuellt program. Tornets fasadelement har påfallande smäckra proportioner vars dimensioner, kvalitet och byggprecision blir bärare av helhetsintrycket. Dessa kvaliteter anser bedömningsgruppen vara särskilt viktiga att värna genom hela genomförandeprocessen. Det tillbakadragna tornet med fasadernas fina reliefverkan avslutas med en krona som utgörs av förhöjda våningar och en formation av ljussatta pelare. Kronan utgör såväl interiör målpunkt i byggnaden som en ny referenspunkt i staden, väl synlig på håll.

Krav på funktion och organisation uppfyller kriterierna väl. Entréhallen är gestaltad som ett ljust och generöst, samlande och flexibelt vardagsrum som bidrar med välkomnande överblick och orienterbarhet men som också står tomt när det inte programmerats med innehåll och aktivitet. Bjälklagens runda håltagningar för vertikal kommunikation drar blickarna till sig och lockar till en efterfrågad uppåtgående rörelse. Hotelltornets pragmatiska rätblock ger goda förutsättningar för en välfungerande hotellverksamhet. Förslaget bedöms ha god utvecklingsbarhet. Hur huset byggs med bibehållet koncept bör preciseras tidigt i den fortsatta processen. Den redovisade konstruktionen kan komma att få förändrade dimensioner vilket kan påverka gestaltningen. Här bör arkitekturens uttryck styra val av system och genomförandemetod.

Schmidt Hammer Lassen Architects

Övergripande kommentarer:

Det mycket väl genomarbetade förslaget visar en hög grad av kunskap och förståelse för den komplexa uppgiften både interiört och exteriört. Förslaget fokuserar på den internationella hotellmiljön och dess möte med staden. Som sådant uppvisar det stora kvaliteter men saknar något av den espri och öppna identitet som kännetecknar Svenska Mässan. Skånegatan förses med välbehövliga kompletterande väderskyddade uterum i form av terrasser, tillgängliga året om. Byggnadens gestaltning associerar till Nationalromantikens tegelarkitektur och Chicagos tidiga skyskrapor och relaterar genom bearbetade, valvbågade tegelfasader till den närliggande stenstadens sekelskiftesbyggnader. Formgivningskonceptet bygger på en horisontell bas i form av en långsträckt, utkragande verandavåning eller loggia som associerar till stenstadens detaljering och materialbehandling. Ovanpå denna står tornet med nästan kvadratisk planform. Förslaget redovisar en spännande och karaktärsfull byggnad som kopplar an till platsens skala och uppmärksammar dess omedelbara närhet till stenstaden. Fasaden är väl bearbetad. Ett exempel är hur dess relief relaterar och samspråkar med stenstadens sekelskiftesbyggnader. Förslaget svarar på önskemål om ett torn som skiljer ut sig från den befintliga arkitekturen. Loggian tillför Skånegatan en ny skala och mer bearbetad arkitektur. Förslaget ger hörnet mot Korsvägen en tydlighet som stagar upp och förbättrar stadshörnet. Ett tre våningar högt atrium vänds mot gatan och en mönstrad markbeläggning markerar förbindelsen mellan in- och utsida. Tornet som landar långt ut i hörnet Skånegatan/Korsvägen upplevs något massivt.

Förslagets planer och flöden är logiskt och tydligt uppbyggda. Dock upplevs de vertikala kommunikationerna mellan de publika bottenvåningarna som efterfrågats otydliga och materialanslaget i interiörerna något generiskt och främmande för Svenska Mässans DNA. Genom att öppna upp fasaden mot Skånegatan förses terrassen med kompletterande uterum, tillgängliga året om. Uppgången från Västlänken är väl placerad och flödena hanterade. Att även lobbyvåningen försetts med uteplatser är en stor kvalitet. Plan två kunde varit mer överblickbart och vissa av aktiviteterna upplevs här som undandömda. Känslan av en tydlig vertikal rörelse, främst från entréhallen och uppåt, saknas. Kontorsplanet är flexibelt hanterat och kan enkelt anpassas till andra funktioner. Övergången mellan befintliga och nya kontorsytor har inte tillgänglighetsanpassats.

Förslaget bedöms ha god utvecklingsbarhet.

White Arkitekter

Övergripande kommentarer:

Förslaget visar på en förståelse för Svenska Mässans verksamhet och föreslagna möjligheter till framtida expansion är uppskattade. Planen rymmer ett stort mått generalitet och flexibilitet. Insidan är omsorgsfullt hanterad med bra logistik och flöden med tydliga riktningar och stråk. "Gothia Gardens" förser projektet med en önskvärd och fint gestaltad, grön oas. Kontorsdelen är fördelaktigt utformad i vinkel.

Byggnaden har en expressiv gestaltning, insidan innehåller bra logistik och flöden med överlag tydliga riktningar och stråk. Förslagets olika miljöer är knapphändigt gestaltade och upplevs därför som otydliga och något ofärdiga.

Förslagets triangulära formspråk upplevs lätt och luftigt. Tornets vackert gestaltade krona står i kontrast till den övriga byggnadens kvadratiska former. Byggnaden är tydligt gestaltad i markplan. Den högresta entrén ger ett välkomnande intryck men entréplatsen utanför upplevs för snävt tilltagen. Vid entréplatsen föreslås flera uteplatser riktade åt olika håll men fasaden mot Skånegatan kunde gestaltats med ett mer öppet uttryck. Det kvadratiska tornet är placerat med några meters välbehövt avstånd till Högmässan. Tornet är placerat så att ytterhörnet mot Korsvägen står så långt ut som möjligt i kvarteret där fasadlivet från Skånegatan och Örgrytevägen möts. Ett kafé placerat i hörnet bedöms minska kontakten med Korsvägen. Diagonalbalkarna i höghusfasaden tillför byggnaden karaktär men stör samtidigt hotellrummens efterfrågade utsikt över staden. Ljusshowen är ett intressant grepp. Bedömningsgruppen hade önskat en tydligare redovisning av tornets påverkan på håll, särskilt med avseende på kronans gestaltning. Byggnaden är konstruktivt välarbetad. Kärnan med hissar och trapphus är placerad mitt i hotelltornet med bra avstånd till Högmässan vilket underlättar för grundläggning. Att stommen är konstruerad i trä och byggnaden är högre än någon ännu existerande högsta byggnad medför dock stora osäkerhetsfaktorer. Även om träkonstruktion lockar, bedöms den i detta fall inte vara realiserbar. Fasadens utformning med en bärande triangulering i stommen begränsar placeringen av tornet.

Förslaget uppfyller kravet på utvecklingsbarhet.

Wingårdh Arkitektkontor AB

Övergripande kommentarer:

Förslaget uppskattas och präglas av stort mod med en särpräglad ikonisk form som ger storartade upplevelser både av platsen och vyn över Göteborg. Med former hämtade från Götaplatsen och Konstmuseets bågformade portiker, ges basen och entréplatsen en välbehövlig riktning och ett kontextuellt sammanhang. Interiört har förslaget stora kvaliteter, särskilt restaurangmiljöns flöden och upplevelser känns mycket väl genomarbetade. Förslagets gestaltning upplevs dock alltför expressiv för platsen och upplevelsen av Svenska Mässans DNA.

Hotelltornets nedre respektive övre våningar är utformade med en dynamiskt svepande sväng. Det formstarka och expressiva greppet förser basen och entréplatsen med både riktning och sammanhang. I toppen bildas ett stort triangulärt plan för event, dryck- och matupplevelser, väl synligt och med utsikt långt ut över Göteborg. Konceptet känns tånjbart och dessutom förankrat i Göteborg då byggnaden associerar till fest, event och närliggande nöjesparken Liseberg.

Det stora överhängande entrétaket förtydligar gathörnet och väver ihop riktningarna från lobbystråket, Gothia Avenue, runt hörnet till Skånegatan. Hörnet och entréplatsen markeras men själva entréplatsen känns något oklar i sin disposition i mötet mellan räta och diagonala riktningar.

Byggnadens många motiv gestaltas av olika delar; floret, fackverket och kronan. Skalan på tornet i kombination med det expressiva uttrycket upplevs både splittrat och något påträngande i vyn sedd från stenstaden. Floret är intressant och exponeringen av byggnadens konstruktion i fasaden mot Götaplatsen förmedlar en välgörande mellanskala. Men då floret placerats för hotellrummens fönster förmedlas endast ett distanserat intryck av utsikten och kontakten med Göteborgsvyn minskar.

Interiört är förslaget mycket ambitiöst och välarbetat. Restaurangmiljön högst upp förmedlar en fantastisk upplevelse där allt från flöden, upplevelser, restaurangmiljöer och barer till placering av hissar är mycket väl genomtänkta. Här ges utrymme för såväl lugn som kontemplation och rummen präglas av olika temperament. Restaurangen och baren skulle båda komma att bli omtalade. Bar- och eventvåningen med sitt glasgolv ger en spektakulär eventupplevelse.

Förslaget bedöms ha god utvecklingsbarhet.

+One